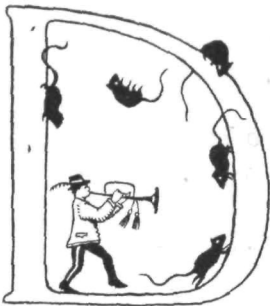

ANTONIJA GRMKOVA:

Cvetka v spomin.

a si boste lažje predstavljali v glavicu te dogodke, naj vas najprej seznanim s svojim okolišem.

Imam namreč otroški vrtec, ki pohaja vanj mnogo otrok, in vse te otroke imam enako rada. Med njimi so tudi moji otroci, in vsi skupaj se igramo, skočemo, pojemo. In ker imam rada vse te otroke in ker so še tako majhni, jih kličem kar s krstnim imenom: Danica, Zorka, Danilo, Mirko itd. In kako srčkani so nekateri! N. pr. Mirko — žal, tega ni več — je sedel na koncu prve klopi. Bil je komaj nekaj čez meter visok, čvrst, bistrh oči in ko se je zasmel, sta se mu naredili globoki jamici v licu, da bi ga človek kar vgriznil. V šolo je prihajal večinoma gologlav z nahrbtnikom. Seveda, kaj je bilo komu mar, kaj ima v njem, lahko kake učene knjige — ali kaj takega. Saj ni bilo treba vsakomur vedeti, da ima skrivnostno zaprta le dva koščka kruha za sestrico in zase! Skrbno je spremljal sestrico Stanko, ki je bila za leto mlajša, tako ljubko dete! — Pa ta debeluh! Jaz mu pravim „trebušnik“, četudi je malo len in si časih pozabi obrisati nos — ali mislite, da ta ni enako naš? Pa oni-le vedno se smejoči Danilo, ki mu žilica ne da nikdar miru, da se vedno in vedno giblje kakor bi bil na vrvcu — o, tega inamo tudi radi! In ona-le deklica, ki je vsa srečna, da sme s svojim palcem v usta, ki ga tako neusmiljeno nateza, kakor bi iz njega prihajala največja dobrota!

„Cuzeljček“ zakličem, ne da bi je pogledala, saj dobra vem, da ona že ve, komu je ta beseda namenjena, in vsa rdeča skriva roko za hrbet. Pa še koliko in koliko bi jih lahko popisala, enega bolj različnega od drugega, vsak ima svoje posebne lastnosti.

A letos jim je grozilo nekaj strašnega!

Pripravljali smo se za „Božičnico“. Učili so se moji mali kratkih, primernih deklamacij in pesmi. Ena teh je bila pridnemu Mirku v čast. Prav lepo so napredovali, in večkrat sem jim morala praviti, kako lepo bo, kakšno veliko božično drevo dobimo. Kar zvem, da se je pojavila v našem okraju davica. Mraz me je spreletel ob tej novici, posebno ko sem se ozrla na vsa ta smejoča se ličeca ter se povpraševala boječe: „Tudi ta bo strt?“ No, hvala Bogu, sem si rekla, pri meni je vse zdravo!

Tako je šlo par dni. Jaz sama imam hčerko, ki ji je ime Solza: ta se je že dva dni kujala ter pravila, da jo glava boli; igrala se je še, a nič tako veselo kot ponavadi. Pomagala sem ji z domačimi zdravili v upanju, da ji bo bolje ter jo dela v posteljo.

Kar pride neka mati ter mi pripoveduje, da so njeno hčerko Olgo odpeljali k Magdaleni — tako pravimo bolnišnici za kužne bolezni — da jo je prijela davica.

„Bog moj.“ vzkliknem, „je že tu.“ In nič več nisem slišala, kaj mi je žena pripovedovala — saj sem vedela dovolj! Mislila sem na svojo Solzo, ki leži že v mrzlici. Tolažila sem ženo kakor sem mogla, saj sem bila sama tolažbe potrebna.

„Hitro po doktorja za Solzo,“ ukažem, „ker davica je tu!“

Prišel je ljubeznivi naš doktor — a izrekel tako grozne besede:

„Prej kot je — bolje je. Kar hitro nocoj!“

V grlu me je dušilo, da mu nisem mogla odgovoriti. On je to vedel in tolažil me, da ni nevarnosti, če je pomoč hitra; vkratkem, da dobim Solzo spet zdravo domov — naj mislim na druge otroke v hiši, in tako me je pripravil, da je razum prevladal srce, da sem jo v naglici odela, in odnesli so mi jo v voz za nalezljive bolezni. Noč je bila grda, deževna, veter je pihal, meni je bilo tako hudo, da vam tega ne morem popisati, saj bi kaj takega niti ne umeli. Zdelo se mi je, kakor bi mi odnesli Solzo za vedno!

Par dni je trajalo, da so nam razkužili stanovanje in prebelili zidove. Olgici in Solzici je šlo na bolje, in tako smo z novim upom pričeli šolo.

Prihajali so drug za drugim ali pa v skupinah, in jaz sem skrbno pogledala vsakega. Kar priteče eden večjih ter zakriči:

„Gospa, Mirko je umrl!“

„Ne, otrok, ti se motiš,“ odgovorim ali bolje zakričim v eni sapi, „ne, kdo ti je povedal?“

„Moja mama mi je povedala in rekla, da so Mirka kar odpeljali precej, ko je umrl.“

„Oh ne, Mirko ima bratca, majhnega bratca, in najbrž je ta umrl, ti nisi dobro razumel,“ mu razlagam jaz.

Fant je pa vedno trdil svojo, da on dobro ve.

„Kdaj in kako tako hitro, moj srčkani otrok,“ tarnam jaz, in solze so se mi ulile po licih.

„Mama je rekla, da je imel bolezen v grlu in da ga je kar zadušilo,“ mi je nadalje pripovedoval dečko.

Jaz nisem imela miru, hodila sem gorindol ter vedno govorila: „Ni mogoče, pa ni mogoče!“

In vendar je bilo res; povedali so, da ga je nagloma prijelo in ravno tako hitro ga je tudi spravilo.

Tisti dan je bil izgubljen; za nobeno delo ni bilo volje. Vedno in vedno smo govorili o Mirku. In jaz vsakokrat, ko se ozrem v prvo klop, se spomnim njega, ki ga ne pozabim nikdar!

„Gospa, Fernando boli glava,“ mi pravi njena petletna sestra.

„Duša božja, zakaj jo je mama poslala v šolo, če ji je bilo slabo?“

„Saj mama je hotela, naj ostane doma, a ona je silila z mano,“ pravi nadalje.

„Hitro jo odpravim, pa jo spremi domov postrežnica, in ti pojdeš tudi, pa povej mami, da je bolna.“

Drugi dan so mi povedali, da so tudi njo odpeljali.

„Tudi Lojziko, gospa,“ pripoveduje druga, so peljali tja, kjer je vaša Solzica.“

„Moj Bog, kdaj bo konec?“ sem povpraševala v strahu. A konca ni hotelo še biti. Bolezen je zahtevala še eno žrtev, malo mirno in tiho Kristino, ki ji je še druga bolezen pomagala v grob. A da povije še večji venec, je vplela vanj še živahnega Danila, ki so ga tudi odpeljali tja, kjer je bilo že toliko drugih. Eni so se vračali zdravi domov, med temi Olga in Solza, pozneje tudi drugi — a njihov posteljice so bile že zasedene od drugih.

„Vse tri otroške vrtce zapreti za 14 dni,“ je prišel ukaz — in res, v tem času se je zmanjšalo število slučajev.

Tudi „Božičnico“ smo imeli, a nič ni bila tako vesela, kakršno smo si v začetku predstavljali.

Ker nisem mogla na nedolžni glavici teh dveh angelčkov položiti šopka cvetic, ker jima je kruta bolezen tudi to zabranila, naj jima bodo te moje vrstice v spomin!

VILKO MAZI:

Milkine mucike.

ek, šek, ker moraš biti doma, šek, šek! Mi pa se igramo, hm-m... pa se gremo: konje, črnega moža, zlate barvice, hm-m, ja-a, pa kozo bijemo, pa... pa še vse drugo se igramo.“ Tako bo marsikdo izmed vas poredno privoščil Milki, ki je mama ne pusti med vaško deco. Drugi pa jo boste pomilovali, da mora ubožica dannadan čepeti doma, oh, tako dolgočasno čepeti! In vendar se motite vsi skupaj.

Vas, poredne privoščljivce, moram prav pošteno pokarati, da se še zdaj niste otresli grde napake, privoščiti komu kaj slabega, vas pa, ki sem vam obudil v dobrem srcu mehko sočutje, gotovo takoj potolažim, če vam povem, da se Milka tudi brez bratca, brez sestrice in brez pajdašice tako vrlo zabava kakor morda nihče med vami.

Le spomnite se, kolikokrat prihitite domov, ko vam nemirni tovariši porušijo s trdom sezidano graščino ali cerkvico ali vašemu konjičku neusmiljeno odtrgajo nogo, ali če vam, majhne kuharičke, prevrnejo štedilnik s piskrčki in ponvicami vred. Ej, že to vam je grenka, neodpustna krivica, potlej vam pa še mama očita: „Kaj pa hodiš tja, prav ti je, zdaj pa imaš zadosti!“ Ali najhujše je, če se takrat še ate prikaže s šibico-brezovko. — Ej, hudo je res, jako hudo, ker se zdaj ne morete več nikomur potožiti...

Ob takih prilikah ste že velikokrat sklenili čisto zatrdno, de se boste odslej rajši sami doma igrali. Pa kako dolgo ste ostali mož-beseda, kaj?